

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Gramatyka porównawcza języków słowiańskich		9.0.6430	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Sławistyki i Studiów Bałkańskich			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Sławistyka	forma	stacjonarne
		moduł	językoznawczo-kulturoznawcza
		specjalnościowy	
		specjalizacja	Podstawowa
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr hab. Artur Bracki, profesor uczelni; dr hab. Dušan-Vladislav Paždžerski, profesor uczelni			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		3	
Konwersatorium		30 godzin - aktywny udział w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		30 godzin - samodzielna lektura literatury przedmiotu;	
zajęcia w sali dydaktycznej		10 godzin - przygotowanie do zaliczenia i zaliczenie.	
Liczba godzin		RAZEM: 70 godzin = 3 ECTS.	
Konwersatorium: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2025/2026 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
- obowiązkowy - fakultatywny (do wyboru)		- serbski w wymiarze 20.00% - polski w wymiarze 60.00% - chorwacki w wymiarze 20.00%	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Dyskusja - Wykład konwersatoryjny - Wykład z prezentacją multimedialną		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		zaliczenie ustne	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje zaliczenie w sem. 5 na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> • czynny udział w zajęciach jako wynik przygotowania zalecanej lektury – 40%; • kolokwium ustnego bądź pisemnego obejmuje zakres materiału ujęty w Treściach programowych. Wymagana będzie znajomość wybranych pozycji spośród literatury przeznaczonej do samodzielnego czytania – 60%. 	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	czynny udział w zajęciach	kolokwium ustne lub pisemne
	Wiedza	
K_W02	+	+
K_W04	+	+
K_W05	+	+
	Umiejętności	
K_U05		
	Kompetencje społeczne	
K_K01	+	+
K_K04	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Wybór specjalności językoznawczej, uprzednie zaliczenie następujących przedmiotów: językoznawstwo ogólne, gramatyka języka scs, gramatyka opisowa oraz historyczna języka kierunkowego.

B. Wymagania wstępne

Wiedza ogólna na temat językoznawstwa porównawczego, jego metod badawczych. Powinien mieć podstawową wiedzę o znaczeniu j. scs dla rekonstrukcji języka prasłowiańskiego, znać zasady klasyfikacji typologicznej, genealogicznej oraz geograficznej języków.

Cele kształcenia

Student poznaje najważniejsze cechy systemowe poszczególnych języków słowiańskich – współcześnie używanych oraz wymarłych. Zapoznaje się z alfabetami słowiańskimi. Potrafi rozpoznać oraz przeczytać tekst w konkretnym języku słowiańskim (zapoznawszy się uprzednio z osobliwościami jego fonetyki i fonologii). Zna zasady rekonstrukcji poszczególnych form języka prasłowiańskiego, a więc ma świadomość pokrewieństwa języków słowiańskich. Widzi również różnice w ich budowie, które pojawiły się najczęściej na skutek odmiennie przebiegających ich językowych procesów rozwojowych.

Treści programowe

Gramatyka porównawcza jako jeden z działów językoznawstwa. Krótki zarys historii tej dyscypliny badawczej. Początki językoznawstwa historyczno-porównawczego (zwanego genetycznym) – W. Jones, F. Bopp, R. K. Rask, J. Grimm, G. Curtius, W. Humboldt. Pionierzy slawistycznych komparatystycznych badań językoznawczych – J. Dobrovský, A. Ch. Vostokov, F. Mikl-ošič, V. Jagić. Klasyfikacja genealogiczna języków – pojęcie rodziny językowej. Miejsce języków słowiańskich w indoeuropejskiej rodzinie językowej (etnogeneza Słowian, pojęcie prasłowiańskiej wspólnoty językowej, konsekwencje jej zróżnicowania dialektalnego i rozpadu – najstarsze zróżnicowania dialektalne wraz z ich cechami, kontynuacja wybranych cech fonetycznych języka prasłowiańskiego we współczesnych językach słowiańskich (np. jať, jerów, samogłosek nosowych etc.) jako wynik rozwoju historycznego pierwotnej słowiańskiej wspólnoty językowo-kulturowej. Specyfika warsztatu językoznawczego L. Moszyńskiego – synteza podejścia genetycznego i typologicznego w jego metodologii badań. Komparatystyczne językoznawcze prace L. Bednarczuka, F. Sławskiego (oraz np. W. Toporowa) – tertium comparationis w ich metodologii badań. Założenia badań opisowo-porównawczych (typologicznych) języków słowiańskich – J. Kuryłowicz (metoda rekonstrukcji wewnętrznej), prace Z. Stiebera. Charakterystyka najważniejszych cech systemowych poszczególnych języków słowiańskich w ich standardzie literackim i odmianach dialektalnych. Kształtowanie praktycznej umiejętności rozpoznawania i czytania tekstów w językach słowiańskich. Zróżnicowanie tekstów na poziomie graficznym (alfabety słowiańskie) oraz gramatycznym, leksykalnym.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć:

- L. Bednarczuk, Związki i paralele fonetyczne języków słowiańskich, Warszawa 2007; Berštejn S. B. Očerck sravnitelnoj grammatiki slavjanskich jazykov, Moskwa 1974.
- H. Dalewska-Greń, Języki słowiańskie, Warszawa 2002.
- Encyklopedia językoznawstwa ogólnego, red. K. Polański, Wrocław 1993 (i późniejsze).
- Języki indoeuropejskie, pod red. L. Bednarczuka, t. 1-2, Warszawa 1986, 1988 (tamże: L. Bednarczuk, Wprowadzenie, t. 1; F. Sławski, Języki słowiańskie, t. 2).
- T. Lehr-Splawiński, W. Kuraszkiewicz, F. Sławski, Przegląd i charakterystyka języków słowiańskich, Warszawa 1954.
- L. Moszyński, Wstęp do filologii słowiańskiej, Warszawa 2006.
- L. Moszyński, Przeszłość i teraźniejszość języków słowiańskich. Wstęp i dobór tekstów Cz. Łapicz, K. Szcześniak, Z. Zagórski, Poznań 2009.
- Z. Stieber, Zarys gramatyki porównawczej języków słowiańskich, Warszawa 2005 (oraz wcześniejsze).

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta

- Fałowski, B. Sendero, Biesiada słowiańska, Kraków 1992.
- W. Mańczak, Praojczyzna Słowian, Wrocław 1981.
- L. Moszyński, Pierwotny zasięg języka prasłowiańskiego, Wrocław – Kraków 1957.

- L. Moszyński, Najstarsze zróżnicowanie dialektyczne prasłowiańszczyzny, [w:] „Slavia Orientalis” XXIX, Warszawa 1980.
- Z. Stieber, Świat językowy Słowian, Warszawa 1974.

B. Literatura uzupełniająca

- Słowiańskie języki literackie. Rys historyczny, pod red. B. Oczkowej, E. Szczepańskiej, Kraków 2011.
- T. Lehr-Splawiński, O pochodzeniu i praojczyźnie Słowian, Poznań 1946.
- Prasłowiańszczyzna i jej rozpad, red. J. Rusek, W. Boryś, Warszawa – Kraków 1998.
- Słowianie, Słowiańszczyzna – pojęcia i rzeczywistość dawniej i dziś. Zbiór studiów, pod red. K. Handke, Warszawa 2002.
- Synchroniczne badania porównawcze systemów gramatycznych języków słowiańskich, red. I. Grek-Pabisowa, L. N. Smirnow, Prace Sławistyczne 97, Warszawa 1992.

Kierunkowe efekty uczenia się K_W02, K_W04, K_W05 K_U05 K_K01, K_K04	Wiedza K_W02, K_W04, K_W05, K_W06, K_W13 Student: - Zna gramatykę i leksykę jednego z języków południowosłowiańskich (serbskiego lub chorwackiego), oraz rozumie jego związki z innymi językami słowiańskimi - ma wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej w zakresie językoznawstwa (K_W04); - zna i rozumie terminologię językoznawczą wykorzystywaną podczas wykładu (K_W05). Umiejętności K_U05 Student: - potrafi wyciągać logiczne wnioski i merytorycznie uzasadnić własne stanowisko w dyskusji i pracy pisemnej. Kompetencje społeczne (postawy) K_K01, K_K04 Student: - jest świadomy własnej wiedzy w zakresie gramatyki języków słowiańskich i potrafi je porównywać między sobą (K_K01); - jest przygotowany do pełnienia roli zawodowej filologa (K_K04).
Kontakt artur.bracki@ug.edu.pl	